

До

Председателя на научното жури, съгласно Заповед на директора на ИДП на БАН № РД 09-80/24.09.21г. относно конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” в професионално направление 3.6. Право (Правна социология), обявен в ДВ, бр. 62 от 27.07.2021 г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мария Гавраилова Славова от Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

Уважаема госпожо председател,

I. Със Заповед на директора на ИДП на БАН № РД 09-80/24.09.21г., относно конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Правна социология), обявен в ДВ, бр. 62 от 27.07.2021 г., за утвърждаване на научно жури за провеждането на процедура за избор на професор, съм определена за член на процесното жури, а на първото заседание на журито - за рецензент.

Кандидатът за участие в този конкурс е само един - доцент, д-р Надежда Гецова Йонкова.

Познавам Надежда Йонкова от 1999 г., когато, като преподавател последователно в няколко юридически факултета и с работата си в местната и централната администрация привлече вниманието ми с оригиналното си научно мислене и професионалния си кураж да отстоява несистемни виждания по важни социални въпроси. Записани в рецензия тези думи вероятно звучат тривиално, но за времето подобно професионално поведение показваше необикновена перспектива, която се оказва ключова за по-нататъшното ѝ развитие.

В годините на промяната Надежда Йонкова прояви вкус към разработването на неизследвани научни теми, на които успяваше да придаде особено значимия за правото социологически прочит. Именно правната социология разкри за изследователките способности на Надежда Йонкова неработеното поле на съприкосновението и осмислянето на социалната значимост на транспонираното право, без която в глобализацията се свят, в условията на европейското обединение, не би могло да се приложат на практика знанията за националната правна система, като част от правната система на общността от свободни и демократични държави.

Наред с курсовете по финансово право, по административно право и административен процес Надежда Йонкова е изнасяла и изнася лекции по социология на правото, местно самоуправление, конституционно право в Русенския университет, във Варненския свободен университет, в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов и в Югозападния университет „Неофит Рилски“.

Професионалният път на кандидата се характеризира с плодотворното съчетаване на преподавателската, научно-изследователската и практическата ѝ дейност. На това се дължи високият ѝ експертен капацитет като специалист по правна социология,

административно право, административен процес и публична администрация. От своя страна този капацитет ѝ позволява да избира, да изследва, да обосновава значими изводи и да прави предложения *de lege ferenda* по теми, които са от стратегическо значение не само за правната социология.

Същевременно професионализмът, значителният практически опит и уменията на доц. д-р Надежда Йонкова като преподавател са основните причини за интереса към нейните лекции. Студентите харесват нейните лекции, защото те са практически ориентирани, поради опита ѝ на юрисконсулт и администратор в местната администрация, в областната администрация и в централната държавна администрация.

II.

1. За участието си в конкурса Надежда Йонкова представя, в приложен към документацията списък на своите научни трудове, публикувани след хабилитацията ѝ през 2014 г., като общият им брой е 27. Трудовете, публикувани след хабилитацията ѝ през 2014 г. не са част от дисертацията ѝ, нито от трудовете, представени за хабилитация.

2. Представените в конкурса за професор трудове съдържат нови научни постановки, обогатяват съществуващите знания в областта на правната социология и административно право и административния процес, представляват полезен анализ на съдебната практика и съдържат предложения за обновлението на законодателството. Направените в тях изводи почиват на задълбочен и критичен преглед както на действащата правна уредба, така и на използваната научна литература, която е цитирана коректно. Някои изводи засягат фундаментални и интердисциплинарни въпроси на социологията, на правото и на

практиката по приложението му, като въпросът за необходимостта от юридическо прогнозиране и създаването на „прогностична теория на правото” и изследването на социалното значение на правото, за дефицита на публичната администрация у нас, за конституционноправната уредба на защитата от дискриминация и за съвременните средства за защита на правата на човека. Други изводи в представените за участие в конкурса трудове предлагат конкретен анализ на отделни текстове на законите и критика на решения на ВАС, на Конституционния съд, на тълкувателни решения на ВАС и ВКС.

Прегледът на представените трудове показва, че доц. д-р Надежда Йонкова разработва интересни, спорни, но с важно практическо значение проблеми.

3.1. Първият монографичен труд, представен за участие в конкурса за професор по правна социология - „Юридическо прогнозиране”, е издаден през 2020 г. от Издателство „Сноумод” и е първото по рода си в българската правна и социологическа литература изследване на възможностите на института, като представлява своеобразно развитие на възгледи на автора от публикуваните му по-ранни трудове »Правното съзнание на държавните служители» и «Областният управител».

Монографията „Юридическо прогнозиране” е 197 страници, които разглеждат критически съвременното състояние на правната уредба в България, обвързаността ѝ с основните власти, потребността от гражданско участие за стимулиране на ефекта от дейността на държавните органи, както и механизма на планиране и оценка на въздействието на правните актове върху обществото и отделните сфери на социалния живот. Монографията завършва с анализ на буквално

последните събития в развитието на юридическото прогнозиране и обстойна библиографична справка.

Отговорите на поставените в изследването въпроси се търсят и в европейския модел на института, и в уредбата на юридическото прогнозиране в държавите по света. Анализирани са практиката на българския съд, респективно българския принос в рамките на съществуващата правна уредба. Изведени са предимствата и проблемите при евентуална промяна на правната уредба на нормотворчеството.

Авторът настоява за прецизиране на регламентацията на правотворчеството, с предложения *de lege ferenda* в Закона за нормативните актове и Указ № 883, за уточняване на основанията за прогнозиране на ефекта от бъдещото нормотворчество чрез задължително изследване на въздействието на действащата правна уредба.

Предлага се и усъвършенстване на законови текстове като включването на дейността на юридическите лица в надзорната компетентност, преодоляване на анонимността на сигналите и жалбите на гражданите и съответни изменения в специалните закони, които предвиждат алтернативни форми на защита на правата на гражданите, които почиват на социологическа оценка на гражданското участие в управлението на общите дела.

Доброто качество на труда и смелостта на автора естествено създават високи очаквания към развитието на научното му мислене, но подобни очаквания се коренят в самата монография, която не оставя без внимание нито методиката на юридическото прогнозиране, нито развитието на изкуствения интелект в «хармонията» му с органите на правораздаването.

Към рецензирания труд, могат да бъдат отправени критични бележки, които са естествена последица от актуалността и новостта на предмета на изследването и на отсъствието на реална национална практика по въпроса. На първо място следва да се приеме, че самото поставяне на някои въпроси е вече научен принос, но липсват насоките, които да се следват при търсене на отговорите им. Възприемането на тази препоръка би допринесло за намирането на верните практически решения за обективизиране на изводите от изследването на перспективата на юридическото прогнозиране.

На второ място макар и заявена като изследване в сферата на правната социология, монографията всъщност се намира в домейна на теорията на административното право или направо в теорията на правото. Като поема тази отговорност, авторът следва да посочи и онези институти на теорията и философията на правото и в частност на теорията на административното право, които неизменно следва да отразят развитието на юридическото прогнозиране, например юридическото мислене, правната херменевтика и правната епистемология.

3.2. Вторият монографичен труд, представен за участие в конкурса за професор по правна социология, е „Правен режим на публичните финанси», издаден през 2021 г. от Издателство „Сноумод”. Монографията е 123 страници, които предлагат критичен анализ на правната уредба на публичните финанси у нас, на основата на материално и процесуалноправни теоретични заключения, обогатени с интересни национални и европейски казуси.

Трудът представлява задълбочен палимпсест на практиката по приложението на Закона за публичните финанси, в светлината на

европейското административно право и решенията на европейските съдилища. Изследването е принос по проблеми от изключително значение за финансовото, административното и правото на Европейския съюз, но надхвърля тези рамки с множеството предложения с оглед на бъдещото законодателство и правораздавателна практика.

По-конкретно работата се отличава с приносни моменти в следните насоки:

1. предложения за правотехническо подобряване на уредбата и премахване на казуистиката при извеждането на понятията за финанси, бюджет, публични финанси и принципите на функционирането им;

2. предложения за подобряването на процесуалноправната уредба на бюджетното съставяне, приемане, изпълнение и отчет и на развитието на бюджетната система на Европейския съюз;

3. Тезаурус на 42 института на финансовото право, изведени по модела на Допълнителните разпоредби по смисъла на Закона за нормативните актове, който облекчава възприемането на текста. е своеобразно «апгрейдване» на по-раншна публикация на автора – «Речник на легалните дефиниции в българското финансово право», издаден през 2016 г. от Издателство „Сноумод”

Едно от най-големите достойнства на труда е обстоятелството, че макар някои от тезите на автора да са дискуссионни, може да се очаква по тях да се развият задълбочени професионални дебати в бъдеще.

Наред с това макар много от въпросите, обсъдени в изследването да са достойни за самостоятелно теоретично разработване, има място и препоръката не просто да се допълва изследването с новата практика по приложението на ЗПФ, а нейни части да се разгърнат в бъдещи съчинения, за което кандидатът има потенциал.

Направените критични бележки не влияят на общата положителна оценка на рецензираните трудове.

III.

Освен двете основни изследвания материалите от конкурса съдържат и «Речник на легалните дефиниции в българското финансово право», издаден през 2016 г. от Издателство „Сноумод”. Този речник е своеобразно «апгрейдване» на по-рано изразените в публикациите на автора стремежи към уеднаквяване на юридическия език на основата на експертно разбиране на съдържанието на правните понятия.

Общата оценка на представените за участие в конкурса за професор статии и студии на кандидата е положителна. Сред тях доминират посветените на въпросите на правната социология, теорията и философията на правото, административното право и административния процес разработки, с актуална тема и разумни практически предложения за усъвършенстване на законодателството и административната практика.

Представените научни изследвания показват търсенията на доц. д-р Надежда Йонкова в теорията и практиката на новата, европейската и глобалната правна социология.

Качествата на научната продукция на кандидата могат да се илюстрират с позоваването на трудовете ѝ в други научни изследвания, видно от приложената в документацията по конкурса справка за цитирания.

IV. Кандидатът отговаря на критериите, изведени в специалната правна уредба и е изпълнил изискванията, предвидени в Закона за

развитието на академичния състав в Република България за получаване на научната длъжност професор. С оглед на приносите в рецензираните трудове, цялостното научно творчество и дългогодишната преподавателска дейност на кандидата, препоръчам на журито да вземе решение, с което да даде научната длъжност “професор” по правна социология на доц. д-р Надежда Гецова Йонкова.

10.11. 2021 г.

гр. София

проф. д-р Мария Гавраилова Славова

To
The Chairlady of the Scientific Jury,
according to the Order of the Director of the IDP of BAS
№ RD 09-80/24.09.21. on the competition
for the academic position "professor"
in the professional field 3.6. Law (Legal Sociology),
announced in SG, no. 62 of 27.07.2021

REVIEW

by Prof. Ph.D. Maria Gavrailova Slavova from the Faculty of Law of
Sofia University "St. Kliment Ohridski ”

Dear Chairlady,

I. By Order of the Director of IDP of BAS № RD 09-80 / 24.09.21, regarding the competition for the academic position "Professor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6. Law (Legal Sociology), announced in SG, no. 62 of 27.07.2021, for approval of a scientific jury for the procedure for selection of a professor, I was appointed a member of the procedural jury, and at the first meeting of the jury - a reviewer.

There is only one candidate for participation in this competition - Associate Professor, Ph.D. Nadezhda Getsova Yonkova.

I have known Nadezhda Yonkova since 1999, when, as a lecturer at several law faculties and with her work in the local and central administration, she attracted my attention with her original scientific thinking and

professional courage to defend unsystematic views on important social issues. Written in a review, these words probably sound trivial, but for the time being such professional behavior showed an unusual perspective, which proved to be key to her further development.

In the years of change, Nadezhda Yonkova showed a taste for the development of unexplored scientific topics, to which she managed to give a particularly important sociological reading for the law. It was legal sociology that revealed to Nadezhda Yonkova's research abilities the undeveloped field of contact and understanding of the social significance of the transposed law, without which in the globalizing world, in the conditions of European unification, the knowledge of the national legal system could not be put into practice. as part of the legal system of the community of free and democratic states.

Along with the courses in financial law, administrative law and administrative process, Nadezhda Yonkova has lectured on sociology of law, local self-government, constitutional law at the University of Ruse, at the Free University of Varna, at the Academy of Economics "D. A. Tsenov" - Svishtov and at the Southwestern University "Neofit Rilski".

The professional path of the candidate is characterized by the fruitful combination of teaching, research and practical activities. This is due to her high expert capacity as a specialist in legal sociology, administrative law, administrative process and public administration. In turn, this capacity allows her to choose, to research, to substantiate significant conclusions and to make proposals *de lege ferenda* on topics that are of strategic importance not only for legal sociology.

At the same time, the professionalism, significant practical experience and skills of Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Yonkova as a lecturer are the main reasons for the interest in her lectures. Students like her lectures because they

are practically oriented, due to her experience as a legal adviser and administrator in the local administration, in the district administration and in the central state administration.

II.

1. For her participation in the competition Nadezhda Yonkova presents, attached to the documentation, a list of her scientific papers published after her habilitation in 2014, with a total number of 27. The papers published after her habilitation in 2014 are not part of her dissertation, nor from the works submitted for habilitation.

2. The works presented in the competition for professor contain new scientific formulations, enrich the existing knowledge in the field of legal sociology and administrative law and the administrative process, represent an useful analysis of the case law and contain proposals for updating the legislation. The conclusions made in them are based on an in-depth and critical review of both the current legal framework and the studied scientific literature, which is cited correctly.

Some conclusions concern fundamental and interdisciplinary issues of sociology, law and the practice of its application, such as the need for legal forecasting and the creation of a "prognostic theory of law" and the study of the social significance of law, the deficit of public administration in our country, the need for constitutional regulation of the protection against discrimination and for the modern means for protection of human rights.

Other conclusions in the works submitted for participation in the competition offer a specific analysis of individual provisions of the laws and criticism of decisions of the SAC, the Constitutional Court, interpretative decisions of the SAC and the SCC.

The review of the presented works shows that Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Yonkova develops interesting, controversial, but with important practical significance problems.

3.1. The first monographic work presented for participation in the competition for professor of legal sociology - "Legal Forecasting" was published in 2020 by Snowmod Publishing House and is the first of its kind in the Bulgarian legal and sociological literature study of the possibilities of the institute, as represents a kind of development of the author's views from his earlier works "The Legal Consciousness of Civil Servants" and "The Regional Governor".

The monograph "Legal Forecasting" is 197 pages, which critically examine the current state of the legal framework in Bulgaria, its connection with the main authorities, the need for civic participation to stimulate the effect of state bodies, as well as the mechanism of planning and impact assessment. legal acts on society and individual spheres of social life.

The monograph ends with an analysis of literally the latest developments in the development of legal forecasting and a comprehensive bibliographic reference.

The answers to the questions posed in the study are sought both in the European model of the institute and in the regulation of legal forecasting in the countries of the world. The practice of the Bulgarian court, respectively the Bulgarian contribution within the existing legal framework is analyzed.

The advantages and problems in case of a possible change in the legal framework of rule-making are presented.

The author insists on clarifying the regulation of lawmaking, with proposals de lege ferenda in the Law on Normative Acts and Decree № 883,

to clarify the grounds for forecasting the effect of future lawmaking through mandatory study of the impact of existing legislation.

It is also proposed to improve legal texts such as the inclusion of the activities of legal entities in the supervisory competence, overcoming the anonymity of signals and complaints of citizens and relevant amendments to special laws that provide alternative forms of protection of citizens' rights based on sociological assessment of civic participation in the management of common affairs.

The good quality of the work and the courage of the author naturally create high expectations for the development of his scientific thinking, but such expectations are rooted in the monograph itself, which does not ignore either the methodology of legal forecasting or the development of artificial intelligence in its "harmony" with the judiciary.

Critical remarks can be made to the peer-reviewed work, which are a natural consequence of the topicality and novelty of the subject of the research and the absence of real national practice on the subject. First of all, it should be assumed that asking some questions is already a scientific contribution, but there are no guidelines to follow when looking for answers. The adoption of this recommendation would contribute to finding the right practical solutions for objectifying the conclusions from the study of the perspective of legal forecasting.

Secondly, although claimed as a study in the field of legal sociology, the monograph is actually in the domain of the theory of administrative law or directly in the theory of law. In assuming this responsibility, the author should also point out those institutes of the theory and philosophy of law and in particular the theory of administrative law, which should invariably reflect the development of legal forecasting, such as legal thinking, legal hermeneutics and legal epistemology.

3.2. The second monographic work submitted for participation in the competition for professor of legal sociology is "Legal Regime of Public Finance", published in 2021 by Snowmod Publishing House. The monograph is 123 pages, which offer a critical analysis of the legal framework of public finances in our country, based on substantive and procedural theoretical conclusions, enriched with interesting national and European cases.

The work is an in-depth palimpsest of the practice of applying the Public Finance Act, in the light of European administrative law and the decisions of the European courts. The study is a contribution to issues of major importance for the financial, administrative and legal nature of the European Union, but goes beyond these frameworks with the many proposals for future legislation and jurisprudence.

In particular, the work is distinguished by contributing moments in the following areas:

1. proposals for legal and technical improvement of the regulation and elimination of the casuistry in the derivation of the concepts of finance, budget, public finance and the principles of their functioning;

2. proposals for the improvement of the procedural legal regulation of the budget drawing up, adoption, implementation and reporting and of the development of the budget system of the European Union;

3. Thesaurus of 42 institutes of financial law, derived from the model of the Additional Provisions within the meaning of the Law on Normative Acts, which facilitates the perception of the text. is a kind of "upgrade" of an earlier publication of the author - "Dictionary of legal definitions in Bulgarian financial law", published in 2016 by Snowmod Publishing House

One of the greatest merits of the work is the fact that although some of the author's theses are debatable, they can be expected to develop in-depth professional debates in the future.

In addition, although many of the issues discussed in the study are worthy of independent theoretical development, there is a recommendation not just to supplement the study with new practice in the application of PFM, but its parts to be developed in future works, for which the candidate has potential.

The critical remarks made do not affect the overall positive assessment of the peer-reviewed papers.

III.

In addition to the two main studies, the materials from the competition also contain a "Dictionary of Legal Definitions in Bulgarian Financial Law", published in 2016 by Snowmod Publishing House. This dictionary is a kind of "upgrade" of the earlier expressed in the author's publications aspirations to unify the legal language on the basis of expert understanding of the content of legal concepts.

The overall assessment of the candidate's articles and studies submitted for participation in the competition for a professor is positive.

Among them dominate the works devoted to the issues of legal sociology, theory and philosophy of law, administrative law and the administrative process, with a current topic and reasonable practical proposals for improving the legislation and administrative practice.

The presented works show that the research of Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Yonkova was in the theory and practice of the new, European and global legal sociology.

The qualities of the scientific production of the candidate could be illustrated by the reference of her works in other scientific researches, evident

from the reference list for the citations attached in the documentation of the competition.

IV. The candidate meets the criteria set out in the special legal framework and has met the requirements set out in the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria for obtaining the scientific position of professor.

In view of the contributions to the peer-reviewed papers, the overall scientific work and the long-term teaching activity of the candidate, I recommend the jury to make a decision to give the scientific position of "professor" of legal sociology to Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Getsova Yonkova.

10.11.2021

Sofia

Prof. Dr. Maria Gavrilova Slavova